

УЛУГ СЕСТРА

Тамара Допур-оловона Чимба—1942 чылда ынчаардагы Кызылдын өөрөлгө комбинатынын эчки салбырын дооскан. Оон бээр бо хүнүргө чедир, 31 чылдарнын дургузунда, ол Кызылда республика поликлиникасынын улуг сестрасы болуп амылдап турар.

Т. Д. Чимба—1940 чылдан бээр СЭМП кеңигүнү. Ол бодунун өңашкан амылын ан сөткүлдүг, бодик харыскалыгы кылып турарынан аныкта, коллективтик болгаш хоорайнын хай-никти амылынга идепкейлик кыжип келген. Күрүнө албан черлеринин амылдакчыларынын профсоюз обкомунун президиум кеңигүнүнүн хүлээлгени ан 10 чыл ажыр кууседип турар.

Эш-өрүнгө болгаш эмнегеге келген чонга ээлек, сагыш човангыр Тамара Допур-оловонанын каран кызыл күш-амылын Совет чазан болгаш хай-никти бодик-биле үнөлзөн. Кадан камгалап шугумунга хай чылдарда үрө-түңнелдик амылдап келгени дээр ол «Күш-амылыч эрес-мадырлык чөрүк дээр» деп медаль-биле, Ленинчи юбилей медалы-биле бээр ВЦСПС-тин «Профсоюздарынга идепкейлик амылдааны дээр» деп хөрөн демдээ болгаш күрүнө албан черлеринин амылдакчыларынын профсоюз Топ Комитетинин Хүндүлел бижиги-биле шаңктанган.

Тыванын кадан камгалалынын хоочун амылдакчыларынын бирээзи—Тамара Допур-оловона Чимбанын бөгүн республика поликлиникасынын коллектив пенсияже үззө.

ЧУРУКТА: Т. Д. ЧИМБА.

С. ФЕОКТИСТОВТУҢ ФӨТӨЗУ.

А ВГУСТУН

нн дугаар он толуктаринда Кызылда күрүненин башкы институтунун үш кыт башчыга чалым назим теркидөөн турган Кордорларда артышкан, шуушкан, айтырышкан, сүмөшкөн кижилер дээрле шаарларнар. Чурттуң дээр өөрдикте черлеринге конкурстан дашлаар кырып, өөрөкүргө дээр, боттарынын билиглерин шепен, аразында Маргынар дээр келген амыктарын холзеп турган ол-дур. Бирги кытта №114 өрөөз оза хай хөдүк болган. Чүгө дээрде мында хүлээп алышыны комиссиянын харыскалыгы секретары, амык башкы З. К. Монгуш болган оон дуулаачылары амыкчап турар. Орта кыт дээр айтырылган, дилеглик келбес дээр. Кижип бүрүзү-биле тургалар, сүмөшкөн, тайылбырлар болган.

Ам дээр өөрдикте черлеринге кирерини экзамендерин доозуулар. Институттун бажыны холзеп, хүлээп алышыны комиссияны доозуу түңнелдерин кылып турар.

120 амык амык кижилер доктааттыган экзамендерин

ШИЛИНДЕКТЕР ШИЛИТТИНГЕН

Кызылдың дугаар, ян-бүрү дээр өөрдикте черлеринге барып өөрөкүргө дугаар чыгыла-бижиктерин алган, өөрүшкүдүг, хөрө хостуг тарап чалгылапкан. Чижээ, Шагаан-Арыт школанын доозуучуу Ена-терина Норбу-оол Москванын күрүнө университетинин биология факультетинге, Ак-До-вураттан келген, 2 чыл амык стажтыг Надежда Бады-Сагаан Иркутскин күрүнө университетинин правопед-ние факультетинге, Каз-Хем районда «Кызыл туң» совхозтун тууругузу, 3 чыл амык стажтыг Виктор Нур-сат Москвин күрүнө университетинин политэкономия факультетинге, Бадалага школанын доозуучуу Свет-лава Кокага ол-ла университеттин орус дил болган ли-тература факультетинге, Эрэнн эмнегезинин сестрасы, 3 чыл амык стажтыг Вера Доржу, ол-ла эмнегезин санитарна-ны, 1 чыл амык стажтыг

Марина Бүрү, Суг-Аксн эмнегезинин бейбери, 6 чыл амык стажтыг Бүрүчак Монгуш олар ян-бүрү эки институттарына өөрөкүргө чыгылаачыларын алган. Кирерини экзамендерини эки дугаар, дээр өөрдикте черлеринге кирип турар амыктар кыт чылдар эртен соонда, бодик мергежидик, бижык билиглик специалистер болуп, оон чанын келер дээр чыгылап чок.

Былдарга экзамендерин дугайында нийти болдарын ботта чугаалаа артык эвес. Бо чылын чүс амык амык кижилер чурттуң улуг хоорайларда сугаарган өөрдикте черлеринге кирген эки бодик амык. Ыччалар-да оларын аразында экзамендерин «болтуң эки» демдектерге дуулааган амык орус-мак школын адын медалдыг азы мактага бижиктик дооскан кижилерин, саны эвезип болгаш республика-нын башкылар коллектив-

рин бодаядыр ужураут. Камдан школаларын доозуучулары өөрөкүргө алып хүлээлгик келген, доктааткан экзамендерин туруп шыдапкан барылаан. Чижээ, Кызыл-Мажалык школынын 7, Самагалдай школынын 5, Чадаланын №1 школынын 4, Горгалык школынын (Өвүр районда) 4 доозуучулары эки инсти-туттарыга кирерини экзамендерини шупту чалажып наан. Ындыг чыктерини оон-да мый улумчыл болуп.

Бо чөрүк өөрөкүргө кирерини шыгарып, оларын нийти културалык бидерини оон чугаалаа база ка-тап сагыладыр, негиз турар.

Оон-биз кады профессия шилигезини талазы-биле амыкчап турарда аме-ла-кыра чепсес тургустуу-ла-ны дээр өөрдикте чер-леринге кирерини экзамендерин тодарып күрүскөн. Оон ула-мында школа доозуучулары келер үдө чедир алар тур-кай эртеринин, оон оза

чүддеринин болган негеле-дерини дугайын чедир бижик турар. Кызыл инсти-тутка кирерлер баштай-ла боттарынын кылып алган тур-кай эртеринге дорт хамаары-ла-гы эртерин талазы-биле экзамен тулар болгай. Ы-чаарга хай-хон кижилер чо-гум-на ол баштайгы шыгала-ны туруп шыдаас чөрүк-тар бар. Орус дилга болган литературага экзамен ду-жааган соонда, Иркутскин күрүнө университетинин тө-гү факультетинге кирер дээр 17 кижиден 9, право-ведение факультетинге кир-кис 21 кижиден 11 кижип оон-дай конкурсу кирерин ар-га чок апарган. Химия болган биология, экзамендерини соонда, Москванын ветерина-рия академиясына өөрөкү-сүн 10 кижиден чүгө 4, фи-зика болган биология экза-мендерин дугаарга соонда, Красноярскин кыды амык-кай институтунун зоотехния факультетинге киркис 26

кижиден чүгө 41, физика болган химия экзамендеринин соонда, Томскин оон институтунун эмнегө хөрөкүн факультетинге өөр-өкүскөн 56 кижиден чүгө 18 кижип артып, өске экзамен-дерге кирерин аргалык болган. Нияткан-биле адырга, бил-дирини кирген 545 кижип баштайгы ийн-ийн экза-мендерин соонда чүгө 265 кижип артып. А 260 кижип экзамендер доозулбаала-ла, оон-дай шыдапканын херек кы-рынга көргөш, боттары били-ген, дугаарга документле-ген каран амык алган чо-руулан.

Олар дээр бистин школа-ларын доозуучулары болгай. Олар конкурсу алган саны чөткөп барган эвес, а багай демдектер алган чөрүк-тан болганда, улус өөрдикте органдары моон шыгып түң-нелдерин үлдүрер негетти-нин турар.

Б. ОНДАР.

ССРЭ-ниң Москвада Улус амык-агыт чедикширинин делегезинге совет улустун революстуг, дайынчы болган күш-амыкчы адырларын оору-биле комсомолчуларын, амыктарын походуун киркичтеринин VI Бүтү-экилек сөлдүгүн байыргы амыкчыны чокта чаа болган. Совет Эвилелинни Мадыры Совет Эвилелинни Маршалы И. Х. Баргман сөттү амыкчан. Ол—похоттун Топ штанын баштап турар.

ЧУРУКТА: Улус амык-агыт чедикширинин делегезинге кирер хаалга чыныга Москваның комсомолунуң толоокчылары И. Х. Баргманга чалдыг баурап хүлүт-келдиң чем безеп туудуканы.

В. ЗУФАРОВТУҢ ФӨТӨЗУ.

(СЭТА-нын фотокропиязы).

Концерт-биле

Тыванын күрүнө филармониянын бөдүк артистери «Кодур-оол биле Биче-ныс» деп шини районнарга көртүрү чораша, эеп чанын келген. Ук бөгүн Бай-Тайга, Барыш-Хемчик, Өвүр, Чөөн-Хемчик болган Улуг-Хем районнарга 41 катан ойнаш, 8200 кыягы солун концертин көртүрү бараалгаткан.

Күрүнө шаңналынын лауреалы Салтак Калбак-Хорошоват Токанын ол чогаалып ойнаарктар шини кылдыр тургу-саны Тыванын күрүнө филармониянын артистерин чогадыкчы амык-чорудулгазында баа бир бурунгар ба-зымы болган. Ол шини чүгө уураар эвес, харып улут улус улут соугураал-биле көрүп турар.

Күрүнө филармониянын артистерини ол бөдүк ам Тожу районун амыкчы чоннарына концертин бараалда-дыр.

К. МААДЫ.

ДЕЛЕГЕЙ. БО ХҮННЕРДЕ

КУБА—РЕВОЛЮЦИЯНЫН КАВАЙЫ

ГАВАНА. СЭТА-нын корреспонденти В. Глоба дамчыткан:

Сантьяго-де-Куба — революстуг алдар хоорайы — аны-дунка социалисттик чуртар-тын, тус-түс дилтерин депшигелтик, демократтыг күштеринин төлзөөкчелерин бөр хүнүргө өөрүшү-хүндүлгелдик уткуп турар. Монкада казармаларына шаар халдаашкынын 20 чыл ою — национал тура калышкын хүнүнүң мол байырла-лынга кирип дээр олар ында барган. Совет партия-чазан төлзөлери СЭМП ТИ-нын секретары В. И. Долгих баштап чөдө берген.

Улусчу эрге-чагырганың революция соонда боттандырган социал-экономика ханы чаартылгаларыга республиканың эң улуг мөжүзү Орьентиниң болгаш чурттуң бүгү чөдө девишкэринин административ-тик төвү — Сантьяго таныттымас кыл-дыр өскерилген. Орьенте мөжү ортулукун бай девишкери, чигир болгаш кофе, ни-мель байлыктыг, малчын девишкери болу берген.

Хоорай чогуунда ээниргей турган чөр-

лөрдө чаагайжыттыган суурлар тургу-тунган, оларда эйнелге черлери, школылар, кинотеатрлар, урулгар саатары болгаш ис-пиритер бар.

Чуртталганың «Хосе Марти» районунуң амыкчы, албан-хаакчылары байырлап булузунна 700 чаа бажыны алган. Бус-биле амылдаар «Энтор павон электростан-циянын чаа генератор бөгүн аптөп тургузар амылдар достур чокушуй бер-ген. Ол хоорайнын чуртталгалары «сан-тьягостарын» амыр электоэнергияны ол электростанциянын амылгалга кирген соонда кий напав нөвүдээр.

Сантьяго-де-Куба — Кариб далай девиш-кэринин эң улуг култура төлзөлериң бирээзи. Ында университеттер, чүүл-бүрү эртем нийтилерин, эң кий төгү мөжү-леринин бирээзи база бар.

Ам Орьентиниң Сантьяго, өске-даа хоорай, суурлары байырладыг шиметтинген. Мөжү бөгүн база-ла республиканың оон өске девишкэрлери дег, чачыннанчак, байырлаачы аян-шинчилиг.

ЯПОН САМОЛЕТКА ТАВАРЫШКАН УУЛГЕДИГ ДУГАЙЫНДА ДЫННАДЫГЛАР

БЕЙРУТ. (СЭТА). Палестинанын уурлаанышкын Бейрутта төлзөөкчелериниң организациалары диннадыг чарлап үндүргөш, пассажирлер дажыгалаар япон «Боинг-747» самолётту бил-дирмес бөлүк кижилерин арабтар-биле кады үрөп, чок кылганын шимтирериниң буруу шапкан.

Ол самолётту оордандар Ливанын Бенгази хоорайына оуу чааа төлөшкөн. Ындыг үндүргөш «палестин революциянын сөргө-галарына болгаш метод-тарына дүшүсө» деп, динна-дыг дөмөгөзүн.

Ол самолётту оорлап апар-гаш, узуткап каан үндүгел-тик холбоштор палестин орга-низациаларын ууртулга че-

ри Бейрутка тускай хураалын өрттирген. Израиль элекция-ларга удур палестин партизан-нарын күштелип турар деми-сел-биле ол үндүгелерини аразында нийти кадыг-даа холбоа чок деп, ук ууртулга чери айткан.

КАИР. (СЭТА). Пассажир-лер дажыгалаар ол япон лай-нерин оорлап алгаш, үрөп каалкып кижилер туттурган деп, Ливанын Революстуг ко-мандыла чөвүленин кечи-гүнү болгаш иштики херектер

министри Аль-Ихмейли Тры-полде меделел кылган. Ол са-молёттү оорлап апарган үндү-гелде Ливанын хамаарыла-газы чок деп, министр айт-кан.

Ам «Боинг-747» самолётту үрөзүлгө чедирген чыла-гааннарын Ливанын найыс-галында иштеп-хынар турар. Триполи радиостун динна-канын баулаар аларга, ол са-молёттү үрөз кижилер сукка шимтирер.

ДАШТЫНЫ ХЕРЕКТЕР МИНИСТЕРСТВОЗУНУҢ ТӨЛЗӨЛӨНЧИЗИНИҢ МЕДЕГЛЕЛИ

ХАНОЙ. (СЭТА). АКШ-тын разведка кылдыр сорулга-дыг самолёту июль 22-де ВДР-нин агаар делегеминге Конко ортулактун девишкэ-риниң шугурун кирген болган Куантинь мөжүнүң чамлык черлеринин агаар делегеминге үжүлүшкүн кылды эркен деп. ВДР-нин Даштыкы хе-ректер министерствозунуң тө-лзөөкчиси меделел кылган. ВДР-нин бүрүн эргезин бол-гаш булун девишкэрлик ту-рарын, Вьетнам талазы-биле

Париж дугуржулазынын чо-гуур чүддерин дора көргөн дериин бажынышкын болган деп, ону меделелде мичалдыр меделелзөн.

ВДР-нин Даштыкы херектер министерствозу АКШ-тын ол үндүгелдерин буруу шапкан болган Вьетнам талазы-биле Париж дугуржулазынын бү-гү негеледериин бээр бо чыл-дын июль 13-те кады кылган тыннадыгын айткан чүгө-лүгүн илап чүсөдирин не-гез.

Афганистан президентинин парлалга конференциясы

КАБУЛ. (СЭТА). Кабулга парлалга конференциясы болган. Агаа афган күрүненин башкыны Мухаммед Дауд чүе чуга-лаан. Афганистанын республика кылдыр чарлаанын көз чылдагыны болза, кылагы чурттуң адын байлайды, эрге-чагырга черлеринин саттыныкчылар алпарганы болган деп, ол меделзэп, революция улустун чагай амылдарын, аас-кежиктик болурун хандыр сорулгагы деп айткан.

Хан 6-бүдүшенин бөжүтүрер чораянларга калды-даа хора чедир чөрүк болган, олар ам чурттуң агаа хамаат-лары деп санап турар дээрли Мухаммед Дауд ынанаткан.

Моон мурунда Афганистанга турган бөр-чүрүтүн тала-лакчыларын иштеп-сүрүп, өлүгү турар деп диннадыглар барын чүтүгү парлалгага көстүп келген. Президент-ону буруу шапкан. Афган улустун болган армиянын бүрүн ает-кичелер-биле болган эргиде 8-ле полиейжи болгаш сол-

тырларын чугаалажып көөр арканы берген. Уш күрүне-ниң башкылары дөм пат-тыштарын амылдарын бы-жылаар сорулгагы күжө-нишкелер кылмырчы чүт-кү салырын улумчылар кү-зөдүн илгерилейдөө» деп, ол диннадыга айткан.

Испалынын теркидөлгө бажыдыр турар Сахара девишкэринин айтырын чугаалажыгыча оон кичөө-гейин салган деп, диннады-ла чугаалаан.

Июль 17-де болган күрүнө аргидезинге чангыс-даа даш-тыкы күрүненин хамаарылазы турбаан болган боттанган бөдүшкүнү афган улустун бодун иштики хөрө болган деп, М. Дауд айтырылган харылап тура демделзөн.

Президентини чугаалажып баулаар аларга, чурттуң иш-тики амылдарын талазы-биле чазактын кол соругалары экономиканы хөгжүдери, хүстүн амылдар деннелин бедиле-ри, хоойду-лүрүнү сагымы болган үндезин социал чар-ытталарын чөрүдери болуп.

Афганистанга республика тургузуп чарлааны чурттуң моон мурунда үндезин хоойдузун күш чок болдурун. Чаа үндезин хоойдузун чооку үдө бөзөгөзүн турар болгаш ол үндезин хоойдузун демократыг болган турар деп, Мухаммед Дауд чугаалаан.

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕЗИ: 1667000

Бизиз, Шетанкин-Кравченко кудумчуу, бажын №3, ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторун 24-63, редакторун оралакчыларын 35-24, пропаган-да кылдыны 23-54, харыскалыг секретарынын 23-35, партияны амылдар кылдыны 37-13, адырга кылдыны 23-54, көдө амы-лык кылдыны 21-47, үлөтүп кылдыны 22-64, чага кылдыны 41-27, информация база совет тургузуг кылдыны 20-60, бухгалтер-тин 31-75, корректорларын 27-41. Солун келбейн барганга 32-75 телефонча долгаар.

Солун неделяда 6 катат үнөр

Пар. ама 2. Тираж 15.953 ЧАГЫГ 2366